

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus De Libertatibvs Ecclesiae Gallicanae

Charlas, Antoine

Leodii, 1684

Cap. XVIII. De autoritate Summi Pontificis circa Censuram Librorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38227

longè antea scripserat in Chron. ad annum 859. quod jam supra retulimus ; scilicet STULTITIÆ QUIDEM ELOGIO DENOTANDI , QUI ILLAM PETRI SEDEM ALIQUO PRAVO DOGMATE FALLERE POSSE ARBITRATI SVNT , QVÆ NEC SE FEFELLIT , NEC AB ALIQVA HÆRESI VNQVAM FALLI POTVIT.

C A P U T XVIII.

De Autoritate summi Pontificis circa Censuram Librorum.

1. **A**ccendit nostro ævo multorum Litteratorum animos vehemens nova circa res antiquas scribendi prurigo ; quasi nihil jam laudis esset in sequendis communibus sententiis , aut certius moderni scire possent quæ primis sunt gesta temporibus , quàm qui viciniore extiterunt. Si novitatis amor ille circa disciplinas tantum humanas & naturales versaretur , æquiori animo ferretur , ut minùs utilibus studiis occupati subtilioris ingenii acumen in illo exercerent , atque illinc , quam fortè ambiunt , qualemcumque gloriam perciperent. Sed ipsam etiam Religionis disciplinam tentant : quam circa , quoniam innumeri prodierunt libri , parvi æstimandi viderentur qui de novo eduntur , nisi legendi cupiditatem acueret novitas , aut forsàn temeritas. Unde fit ut multitudo Doctorum , quorum tanta fuerat penuria , tantaque necessitas ad hæreticos , Catholicorum insitiã magis , quàm propria eruditione venenum erroris facile propinantes , veritatis solidè ac scitè propositæ vi cohibendos , incipiat ferè ipsi Ecclesiæ gravis evadere , ob nimiam librorum illorum copiam , quorum lectio propter subtiliorem & audaciorem doctrinam Christianæ simplicitati , docilitati , atque adeò religioni non parùm nocet , vel saltem hoc habet incommodi , quod ab evolvendis utilioribus antiquorum operibus avertat , ac disputandi magis , quàm benè vivendi studium pariat.

2. Quoniam autem Romani Pontificis , utpotè supremi

N n n 2

Pasto-

468 TRACTATUS DE LIBERTATIBVS,
Pastoris est, curare ut oves sibi à Christo commissæ in Pas-
cua omninò salubria inducantur; dare operam debet, non
solum ut error à veritate discernatur, quid orthodoxum, quid
hæreticum, quid salubre, quid corruptum sit declarando;
sed etiam ut amoveantur pericula sorbendi veneni sub specie
salutiferi potus, ac cibi proficui. Qua in re, cum nihil sit
humanæ præsumptioni & arrogantiae gravius, quam si ope-
ra, quæ plerique Autores magis deplorant, quam parentes
propriis liberos, censurâ publicâ inurantur; raros videas qui
adversus suorum librorum Judicem non obmurmurent; mul-
tos qui sententiam iniquitatis accusent; nonnullos qui in
Pontificem calamum convertant.

3. Vix quidem inter Catholicos quemquam reperias, qui
jus illud damnandorum, prohibendorumve librorum Roma-
no Pontifici competere neget. Sed multi ejus censuram vio-
lantes, inobedienciæ culpam obvolvère futilibus excusatio-
nibus conantur, obtendentes illam, sicut alia pleraque De-
creta, ultra montes vim non habere, quasi Romani Ponti-
ficis potestas à Christo fuerit Alpibus circumscripta, vel Ec-
clesia monstruosum corpus sit, cujus pars capitis ductum se-
qui, altera se ipsam regere debeat. Alii, ut liberiùs Ponti-
ficis ordinationibus sese subtrahant, eas asserunt non à Pon-
tifice proficisci, sed à Congregationibus, in quibus Mona-
chorum, antiquioris, reconditiore ac solidioris litteraturæ
ignarorum, & certis quibusdam Scholarum formulis servili-
ter addictorum, suffragia prævaleant; quasi Decreta, in scio
Papâ, nec ad eum factâ fideli omnium relatione, ab Offi-
cialibus ad id muneris deputatis proferrentur, aut deberet
illa edere Pontifex non adhibitis convenientibus mediis, Theo-
logorum scilicet consultationibus: aut illorum dumtaxat ex-
petenda essent suffragia, qui sibi cæteris doctiores videntur
ac sapientiores.

4. Apostolicum est oraculum, quod *corrumptunt mores bonos col-
loquia mala* 1. Cor. 15. vers. 33. cujus veritatem etsi Spiritus
Sancti autoritas indubitata non faceret, infelix nimis ex-
perientia comprobaret. Est enim sermo malus status pesti-
lens, qui homines innumeros inficit, ac plerisque interficit,
non solum simplices & incautos, sed etiam sibi præfidentes.
Tunc

Tunc autem periculofior est corrupta doctrina, cum ex libris hauritur. Qui enim ad legendum accedit, discipuli affectum atque docilitatem affert: ac sæpè Autorem scriptis differenterem, ceu Magistrum habet, quem vivâ voce loquentem audire dedignaretur. Præterea difficile est, ut liber cum voluptate legatur, (quemadmodum ferè semper legitur: quis enim invitus lectionem prosequitur) quin ei fides habeatur; præsertim si, ut solet, error sub verborum lenocinio, aut compositionis artificio latens propinetur. Sapientissimum igitur Pastorum, ac præcipuè Supremi consilium est, ut fideles sibi subditos à legendis perniciosis libris avertant, ipsosque libros exterminent.

5. Quod non est de illis tantum accipiendum, qui doctrinam continent aperte falsam ac malam. Hi enim non nisi volentes decipiunt, aut fortè omnino ignaros: at verò qui venenum occultum gerunt, etiam prudentiores fallunt. Undè non rarò contingit, ut perniciosiores sint ac virus longius profundant, quam ii, quorum aperta corruptio fideles salutis suæ non immemores à lectione dehortatur.

6. Quamobrem miror, quod in Gallia tam parvi fieri videantur Decreta libros damnantia, vel prohibentia. Eorum Autores fortasse sua opera iniquè notata ob nimiam existimationem credentes, aut ad fugiendum pudorem aliis suadere conantes, violationem præcepti excusant sub eo injustitiæ prætextu: alii verò propensione naturæ corruptæ ad falsam libertatem inditæ indulgentes nituntur in vetitum, excitatâ per prohibitionem curiositate.

7. An enim deest summo Pontifici autoritas ad damnandos ac prohibendos malos libros? An ejus judicia in fidei ac morum quæstionibus ad omnes & singulas pertinebunt Ecclesias, eisque omnes Christiani parere tenebuntur: & impunè contemni poterunt ejus Decreta, libros, quos ipse judicavit hæresim continere, aut doctrinam ad fidei, vel proborum morum corruptionem, inducentem, à fidelium manibus amoventia? Sanè quantumvis angustis limitibus coerceas supremi Pastoris potestatem, non video qua ratione quis diffiteri queat, ipsum jus habere impediendi

470 TRACTATUS DE LIBERTATIBVS,
quò minus fides ac mores Christianorum in discrimen per
doctrinam ad minus periculosam adducantur?

8. Hanc ejus facultatem Conciliis Generalibus non esse
subordinatam significavit Concilium Tridentinum in con-
tinuatione sess. 25. cap. 3. ubi librorum examen à Patri-
bus ad id deputatis confectum Romano Pontifici exhiberi
præcipitur; ut res, ejus, non autem Concilii, à quo in-
choata fuerat, autoritate concludatur; *Sacro sancta Synodus*, hæc
sunt verba Decreti, in 2. sessione sub sanctissimo Domino nostro Pio IV.
celebrata, delectis quibusdam Patribus commisit, ut de variis censuris, ac li-
bris, vel suspectis, vel perniciosis, quid factum opus esset, considerarent; at-
que ad ipsam sanctam Synodum referrent: audiens nunc huic operi ab eis ex-
tremam manum impostam esse; nec tamen, ob librorum varietatem, &
multitudinem possit distinctè, & commodè à sancta Synodo judicari; præci-
pit, ut, quidquid ab illis præstitum est, SANCTISSIMO ROMANO
PONTIFICI EXHIBEATUR: UT EIVS IUDICIO, ATQUE AV-
TORITATE TERMINETUR, ET EVULGETUR.

9. Sed ut Gallis domesticum & antiquum Canonem pro-
ponamus, audi Concilium Turonense secundum an. 567.
can. 20. summi Pontificis autoritatem, stylo rei gravitate
digno, vindicantis; Et quorum Auctorum valere possit prædicatio, nisi
quos Sedes Apostolica semper aut intromisit, aut Apocryphos fecit, & Pa-
tres nostri hoc semper custodierunt quod eorum præcepit autoritas?

10. At, inquires, libris qui reprobantur, bona in sunt plu-
rima: quidni ergo juxta Pauli præceptum primæ Thessal. 5.
Omnia probentur, ut quod bonum est teneatur? Respon-
deo eum delectum non ad quemlibet pertinere; sed ad pe-
ritos: nec ad illos quidem, nisi ex commissione; aut cum
licentia, postquam autoritate Superiorum Ecclesiasticorum
libri prohibiti sunt. Alioquin inutilis erit omnis censura.
Quotus enim quisque est inter eos, qui litteris operam de-
derunt, ad eò modestus, ut suam eruditionem agnoscendis
in libris quos legit, erroribus, aut suam virtutem rejicien-
dis illis imparem arbitretur? Præterea num defunt Ecclesiæ
libri, quos inoffenso pede quisque percurrat? Num quæ
nobis scitu necessaria, vel utilia sunt, alibi reperire licet,
quàm in hujusmodi libris ad minus suspectis, atque ad eò
periculosis?

¶ I. Sed

II. Sed vanus, aut etiam injustus est timor ad librorum valdè utilium damnationem aut prohibitionem impellens. Autoris justè damnati, vel viri errori jam adhærentis, aut de se arroganter sentientis voces sunt istæ. Pius enim ac humilis Christianus in obedientia legitimis superioribus præstita securius ad salutem præsidium positum, quàm in mediis, proprio arbitrio, ac contra Ducis à Christo constituti præceptum adhibitis, confidit. Quandonam tanta est legendi alicujus libri prohibiti necessitas, tam tuta omnis ejus doctrina, tam probè affectus Lector, ut judicare liceat rem Deo gratiorem præstiturum, qui ejus Vicarii mandatum hujusmodi lectione violaverit? Nonne ita sentientium temeritas meretur, ut à Deo deserantur, & in errorem aliàs facilè devitandum impingant. Equidem, si attentè observaveris, paucos videas libris prohibitis evolvendis delectari, qui aliquo pravo vel periculoso præjudicio non sint imbuti.

